

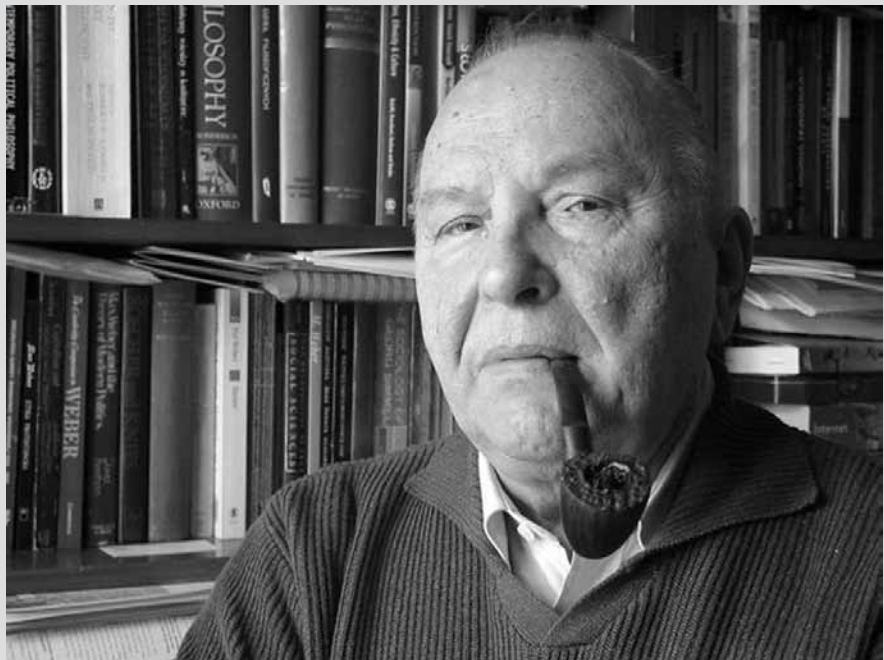
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

Jerzy Szacki (6.02.1929 - 25.10.2016)
Wspomnienie

Już na początku może zrodzić się pytanie dlaczego artykuł wspomnieniowy o zmarłym niedawno Profesorze znalazł się w miesięczniku, wydawanym przez Uniwersytet Zielonogórski i adresowanym przede wszystkim do lokalnej społeczności akademickiej. Przecież Profesor Szacki przez całe zawodowe życie był związany ze stołecznym środowiskiem socjologicznym, zwłaszcza z Instytutem Socjologii UW i m.in. z tego powodu jest on zaliczany do czołowych przedstawicieli warszawskiego kręgu historyków idei. Owszem, do zielonogórskich socjologów odnosił się On z wyraźną sympatią i wielokrotnie wyrażał nadzieję, że powstający ośrodek ma szansę na szybki rozwój. Profesor był nawet kilka razy w Zielonej Górze, m.in. na konferencji poświęconej Stanisławowi Ossowskiemu w 40. rocznicę jego śmierci (odbyła się ona 20-21 października 2003 r.) i wygłosił tam referat *Ossowski i współczesne teorie narodu*, który stał się ozdobą opublikowanego nieco później (2004 r.) pokonferencyjnego tomu. Jednak główny powód publikowania niniejszego tekstu w tym miejscu jest inny. Mamy bowiem prawo - bez odrobiny przesady - uważać się (nie tylko socjologowie!) za uczniów Profesora, choćby jako Czytelnicy jego wspaniałej syntezy dziejów socjologii zawartej w *Historii myśli socjologicznej*, wydanej po raz pierwszy w Polsce w 1981 r. i wznawianej wielokrotnie. Zdaniem wielu uczonych (nie tylko polskiego pochodzenia) jest ona najlepszym w świecie podręcznikiem dziejów tej dyscypliny, a jej znaczenie wychodzi daleko poza socjologię, gdyż J. Szacki szczególnie uwzględniał kulturowy i polityczny kontekst funkcjonowania tej dyscypliny i innych gałęzi nauk społecznych. Dlatego też Jego synteza jest przez wielu porównywana z wydaną w poł. XX wieku *Historią Filozofii* W. Tatarkiewicza, na której wychowało się kilka pokoleń polskiej inteligencji.

Ale dorobek J. Szackiego to nie tylko wspomniana *Historia myśli socjologicznej* lecz również wiele innych studiów cenionych przez specjalistów, w tym m.in. *Kontrrewolucyjne paradoksy* (1965), *Utopie* (1968), *Tradycja* (1971), *Spotkania z utopią* (1980), *Dylematy historiografii idei oraz inne szkice i studia* (1991), *Liberalizm po komunizmie* (1994). Powyższa „wylizanka” jest mocno niepełna bo ograniczyłem się tylko do wymienienia tytułów najbardziej znanych Jego książek. Czytelników tych prac uderza wielostronność zainteresowań Profesora i kierunków aktywności naukowej, bowiem obok studiów z dziedziny historii myśli socjologicznej znajdziemy tam również analizy stricte politologiczne, metodologiczne, filozoficzne. Tak więc funkcjonujące w kompendiach i encyklopediach określenia: historyk

idei i socjolog wydają się być zbyt wąskie i nieoddające skali i wielostronności dokonań Profesora. Wniosek ten nasuwa się tym bardziej, gdy uwzględnimy także tłumaczenia wielu klasycz-

nych prac, antologie oraz osiągnięcia w dziedzinie dydaktycznej, promowania młodej kadry naukowej (opiekun wielu prac habilitacyjnych, promotor 26 prac doktorskich i niezliczonej ilości prac magisterskich).

Trudno więc się nie zgodzić z opiniami recenzentów Jego dorobku (Z. Bauman, J. Jedlicki, P. Sztompka) w związku z przyznaniem Mu tytułu doktora honoris causa w lubelskim Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (2009 r.) zaliczających Go do najwybitniejszych humanistów polskich przełomu XX i XXI wieku. P. Sztompka trafnie podkreślał, że polskie myślenie o społeczeństwie jest w istotnej mierze ukształtowane przez tradycję socjologiczną właśnie w przekazie J. Szackiego i fakt, że całe pokolenia uczyły się na wyborach tekstów, których On dokonał. Mam też bardzo osobiste powody, by wyrazić swoją wdzięczność Profesorowi, gdyż z Instytutem Socjologii UW, którym On współkierował, byłem związany od 1967 do 2001 r. najpierw jako student, później jako asystent przebywając kolejne szczeble akademickiego awansu do profesora uczelnianego włącznie. W latach 1983-1999 pracowałem w kierowanym przez Profesora Zakładzie Historii Myśli Socjologicznej i uczestniczyłem w prowadzonych przez Niego wykładach i seminariach, a gdy przeszedł On na emeryturę, w latach 2000-2001, (tuż przed przeniesieniem się do Zielonej Góry), byłem kierownikiem Zakładu, którym On wcześniej kierował.

Mogę powiedzieć, że klimat pracy w Zakładzie charakteryzowała swoboda wyboru problematyki badawczej. Szef niczego nie narzucał, natomiast kompetentnie oceniał, korygował, a przez to kierunkował kształt zgłaszanych mu propozycji badawczych.

Był też opiekunem mojej rozprawy habilitacyjnej traktującej o szkole frankfurckiej, a zwłaszcza o twórczości E. Fromma. Praca ta niemało zyskała na uwagach, które mimochodem i taktownie zgłosił On przed oddaniem jej do druku.

Podobna tolerancja istniała w kierowanym przez Niego zakładzie również w sprawach politycznych, choć pracowali w nim ludzie o nader zróżnicowanych poglądach i kierunkach zaangażowania. A przecież wszyscy żyli w czasach rewolucji i przewrotów, które dokonywały się we wszystkich dziedzinach życia. Ale tolerancja w wydaniu Profesora nie oznaczała bynajmniej obojętności na sprawy społeczne i braku zaangażowania w bieżące problemy polskiej demokracji. Oznaczała ona natomiast rzetelność i powściągliwość w ferowaniu ocen.

Trudno jest jednoznacznie przypisać J. Szackiego do jakiegokolwiek kierunku politycznego. Wydaje mi się, że najbliższy był mu klasyczny liberalizm i socjaldemokracja oraz możliwe

na ich styku hybrydy. Nie przenosił On jednak tych sympatii na partie używające tych szyldów. Był świetnym obserwatorem życia politycznego, który nigdy nie nadużywał swojej wysokiej pozycji naukowej w różnych walkach i sporach. I właśnie tą spokojną mądrością ceniłem w Nim najwyżej, choć onieśmiała mnie – nie należałem do wyjątków – swoją erudycją i ogromnym czytaniem. Głęboko utkwiała mi w pamięci pewna Jego wypowiedź o urodzie aforyzmu, którą jak gdyby podsumowywał swoją aktywność zawodową: „należy dobrze wybierać przyjaciół i nauczycieli, zajmować się tym, co nas naprawdę interesuje. I mieć dostatecznie dużo szczęścia, aby to było możliwe”.

*prof. zw. dr hab. Mirosław Chałubiński
Instytut Socjologii
Uniwersytet Zielonogórski*

—Ogólnopolska Konferencja Naukowa

W dniach 22-23 listopada 2016 r. w Auli Biblioteki Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się **V Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu Zielonogórskich Spotkań z Demografią** pn. **Szanse i wyzwania rozwoju regionalnego w kontekście zmian demograficznych Europy** zorganizowana przez Instytut Historii i Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Zielonej Górze oraz Zielonogórski Oddział Polskiego Towarzystwa Statystycznego.

Do organizacji konferencji przyczynili się również partnerzy wydarzenia tj. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego i Lubuskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne.

Patronat honorowy nad konferencją objęli: Prezes GUS, Marszałek Województwa Lubuskiego, Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Prezydent Miasta Zielona Góra. Patronat oraz obsługę medialną zapewnili: Gazeta Lubuska, Radio Zachód, Radio Zielona Góra, TVP 3 Gorzów Wielkopolski.

Celem konferencji było przedstawienie, zinterpretowanie oraz integracja stanowisk ukazujących wpływ procesów demograficznych na rozwój regionalny i lokalny, podejmowana przez przedstawicieli różnych środowisk, zarówno naukowych: historyków, demografów, politologów, socjologów, psychologów, prawników, ekonomistów, urbanistów, a także osób zajmujących się rozwojem regionalnym, przedstawicieli samorządu terytorialnego i instytucji zajmujących się programowaniem i monitorowaniem rozwoju regionalnego.

Konferencję w imieniu organizatorów otworzył Dyrektor Urzędu Statystycznego, Roman Fedak oraz prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski, Prorektor ds. Studenckich Uniwersytetu Zielonogórskiego. Rangę konferencji uświetniła obecność Prezesa GUS dr. Dominika Rozkruta oraz Wicemarszałka Województwa Lubuskiego Stanisława Tomczyszyna.

Po raz pierwszy, w tej edycji konferencji, zamiast wykładu inauguracyjnego zorganizowano *panel dyskusyjny*, w którym w roli ekspertów wystąpili wybitni naukowcy zajmujący się od wielu lat problematyką czynników warunkujących rozwój regionalny, profesorowie: Romuald Jończy z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Przemysław Śleszyński z PAN, Czesław Osękowski z Uni-

wersytetu Zielonogórskiego, a także praktycy, którzy na co dzień zmagają się z problemami w tym zakresie: Prezydent Zielonej Góry - Janusz Kubicki oraz Dorota Szaltys z Głównego Urzędu Statystycznego. Dyskusji, poprzedzonej odrębnymi wystąpieniami (będącymi diagnozą aktualnej sytuacji dotyczącej zróżnicowania w rozwoju regionów Polski) każdego z „panelistów”, poddano procesy depopulacyjne wynikające bezpośrednio z faktu starzenia się ludności, zmniejszania dzietności poniżej poziomu gwarantującego zastępowalność pokoleń oraz ubytku naturalnego i migracyjnego ludności. Jednym z ważniejszych wniosków z dyskusji był fakt, iż w dłuższym okresie pogłębiający się kryzys demograficzny może prowadzić do ostabienia regionalnych możliwości rozwojowych, a procesy wyludniania dotyczą nie tylko obszarów wiejskich i peryferyjnych, ale także przemysłowych i niektórych regionów położonych centralnie.

Dla rozwoju regionu niezwykle ważne jest jego położenie oraz drenaż ludności z terenów mniej zasobnych, nierokujących na przyszłość, mogą stanowić katastrofę dla regionów peryferyjnych. Regiony lepiej rozwinięte przyciągają ludzi, szczególnie młodych i dobrze wykształconych. Ci jednak jak wskazuje wiele badań, wyjeżdżają na studia do większych ośrodków naukowych (Poznań, Wrocław, Kraków, Warszawa, Szczecin) często nie wracając i poszukując swojego miejsca do życia poza regionem pochodzenia. Dotyczy to także ludzi młodych, mobilnych zawodowo, którzy swoją przyszłość budują poza granicami Polski, gdzie zakładają rodziny i gdzie rodzą się ich dzieci.

Podobnie średniej wielkości miasta (ok. 100 tys. ludności) tracą na swojej atrakcyjności i zamożności, co związane jest przede wszystkim z przyczynami demograficznymi (m.in. spadek dzietności, ubytek naturalny, migracje na tereny wiejskie, emigracja). Według prezydenta Janusza Kubickiego dobrym impulsem rozwojowym dla miasta Zielonej Góry, było powiększenie miasta dokonane 1 stycznia 2015 r. poprzez połączenie z gminą wiejską Zielona Góra. Stworzyło to szansę na przyspieszenie rozwoju. Połączenie miasta z gminą było unikalnym w skali kraju i skomplikowanym procesem, który można jednak uznać za wzorcowy dla innych podobnych ośrodków. Była to dobra inicjatywa infrastrukturalno-społeczna, której efekty mogą być szansą dla Zielonej Góry w najbliższych latach.

Tematyka konferencji powiązana z przedstawionym celem, a dotycząca procesów demograficznych, w szczególności ich społecznych, ekonomicznych i regionalnych uwarunkowań oraz konsekwencji, przedstawiona została w licznych (zgrupowanych w czterech sesjach) wystąpieniach zaproszonych gości. Dotyczyły one m.in.: w *Sesji I* - aktywności ekonomicznej osób niepełnosprawnych, osób 50+ na lubuskim rynku pracy, zrównoważonego (uwarunkowanego demograficznie) rozwoju społeczno-gospodarczego województw, powiązań migracyjnych w województwie kujawsko-pomorskim, pobudek determinujących decyzje osiedlania się na terenach wiejskich, czynników demograficznych w strategiach rozwoju lokalnego i regionalnego; w *Sesji II* - zróżnicowań przestrzennego zaludnienia i struktur demograficznych na wybranym przykładzie, konfliktu dot. „lubuskiego węgla brunatnego”, suburbanizacji i struktury demograficzno-społecznej na wybranym przykładzie; w *Sesji III* - polityki migracyjnej Polski, terytorialnego zróżnicowania procesu starzenia się ludności Polski, przyszłości europejskiego rynku pracy, wpływu zmian demograficznych na szkolnictwo wyższe w Polsce, wielowymiarowości procesu starzenia się Europejczyków, przemian demograficznych w II połowie ub. wieku; w *Sesji IV* - typów demograficznych powiatów i rozwoju lubuskich miast w powiązaniu ze zmianami gospodarczymi i demograficznymi, przestępstw będących (domyślnie) efektem ubocznym rozwoju regionalnego, małżeństw i rodzin w badaniach GUS-u, analizy demograficznej dot. młodzieży na regionalnym rynku pracy.

Konferencja spotkała się z zainteresowaniem lokalnych mediów. Informacje oraz relacje z konferencji, jak również wywiady z przedstawicielami GUS, Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze i środowiska naukowego ukazały się m.in. w: *Radiu Zachód* i *Radiu Zielona Góra*.

Dorota Szaban (IS UZ)
Małgorzata Sadowska (US Zielona Góra)

_Wykład Mistrzów w Instytucie Psychologii UZ

8 listopada 2016 r. odbył się kolejny wykład z cyklu „WYKŁADY MISTRZÓW” na temat: *Tożsamość w niestabilnych czasach: między stałością a zmianą*. Wykład wygłosiła Profesor dr hab. Anna Izabela Brzezińska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Profesor Anna Brzezińska jest wybitnym specjalistą w dziedzinie wspomaganie rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych. Jest jednym z największych autorytetów w zakresie psychologii edukacji człowieka w cyklu życia:

FOT. Z WYDZIAŁU

od wczesnej edukacji dzieci do edukacji seniorów. W centrum zainteresowań naukowych Profesor Brzezińskiej znajduje się proces kształtowania się tożsamości człowieka. Jest autorem wielu monografii i prac naukowych, wśród których szczególne miejsce zajmują: *Społeczna psychologia rozwoju* (2014); *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa* (2015); *Tożsamość*

u progu dorosłości. Wizerunek uczniów szkół ponadgimnazjalnych (2016); *Psychologia rozwoju człowieka* (2016).

Podczas wykładu zostały przedstawione psychologiczne koncepcje kształtowania się tożsamości jednostki, szanse i zagrożenia dla jej rozwoju w czasach burzliwych i nieprzewidywalnych zmian zachodzących w otoczeniu społecznym. Pani Profesor przybliżyła uczestnikom spotkania swoje refleksje dotyczące możliwości wspomagania procesu kształtowania tożsamości, oraz zaprezentowała wyniki badań przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej. Dążenie do rozwoju tożsamości zostało przedstawione przez pryzmat dokonywania własnych wyborów, szerokiej eksploracji świata, podejmowania decyzji i przyjmowania odpowiedzialności za dokonane wybory. Wyższy poziom rozwoju tożsamości łączy się z zadowoleniem z życia, poczuciem spełnienia, nastawieniem optymistycznym, co określa się mianem tożsamości osiągniętej w przeciwieństwie do tożsamości nadawanej.

Wykład Profesor Anny Brzezińskiej był niepowtarzalną okazją spotkania z Mistrzem Psychologii, który przekazywał słuchaczom swoją wielką pasję i obszerną wiedzę, czyniąc to w sposób pobudzający do poszukiwania własnej tożsamości naukowej.

Dyrekcja Instytutu Psychologii wraz ze studentami i pracownikami składa serdeczne podziękowania Pani Profesor za wyjątkowe spotkanie i mistrzowskie przedstawienie ogromnej wiedzy psychologicznej.

Tatiana Ronginska

FOT. Z WYDZIAŁU

Interdyscyplinarna studencka konferencja naukowa Projekt: Mistrz

„Poszukujcie siebie, zwiększajcie samoświadomość, odczuwajcie i wyrażajcie miłość” - te i inne sentencje na długo pozostaną w pamięci uczestników pierwszej Interdyscyplinarnej Studenckiej Konferencji Naukowej „Projekt: Mistrz” zorganizowanej w czerwcu br. w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Temat konferencji, nawiązując do cyklicznych „Wykładów Mistrzów” odbywających się od dwóch lat w Instytucie Psychologii, przyciągnął do auli uniwersytetu kilkudziesięciu studentów, doktorantów, pracowników naukowych oraz przedstawicieli instytucji pozarządowych. Swoją obecnością zaszczylicili nas również zaproszeni zielonogórcy mistrzowie: projektantka mody Ewa Minge i aktorka Sandra Staniszewska, a także gość specjalny, prezes Lubuskiego Stowarzyszenia na Rzecz Kobiet BABA - Anita Kucharska-Dziedzic. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Psychologii UZ oraz studenckie Koła Naukowe IP UZ: Koło Naukowe Coachingu Psychologicznego, Koło Naukowe Studentów Psychologii UZ „Przeciwno przemocy”, Koło Psychologii Wsparcia i Rozwoju „WiR”, Interdyscyplinarne Koło Naukowe Psychologia i Animacja Twórczości „Zwoje Kultury”.

Celem nadrzędnym konferencji było powzięcie dyskusji i refleksji nad szeroko rozumianym mistrzostwem. Program konferencji obejmował dwie sesje: wykłady Mistrzów, prelekcję gościa specjalnego oraz osiem wystąpień studentów. Zawierał także dyskusje panelowe, warsztat psychologiczny oraz spotkanie pokonferencyjne.

Konferencję otworzyli dwaj studenci drugiego roku psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego - Paweł Wontor i Janek Szlemko, którzy po przywitaniu przybyłych gości zapowiedzieli wystąpienie inauguracyjne dr hab. Tatiany Rongińskiej, prof. UZ, dyrektora Instytutu Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Profesor T. Rongińska wprowadziła uczestników w podejmowany na konferencji temat mistrzostwa, zwracając przy tym uwagę na wieloaspektowość i interdyscyplinarność owego pojęcia. Zachęciła także do aktywnego uczestnictwa w dyskusjach i wyraziła nadzieję, że konferencja z tego cyklu na stałe zapisze się w kalendarzu działalności Instytutu Psychologii.

Sesję przedpotudniową rozpoczął wykład Mistrza, najbardziej rozpoznawanej polskiej projektantki mody Ewy Minge, która swoim wystąpieniem zainspirowała uczestników konferencji. Opowiadając o naturze mistrzostwa, dążeniu do doskonałości i profesjonalizmie odnosiła się do przykładów z własnego doświadczenia zawodowego oraz prywatnego. Podzieliła się ze słuchaczami swoimi refleksjami nad z rolą, jaką pełnią w życiu każdego człowieka tak istotne wartości jak: miłość, przyjaźń czy współczucie. Podjęła także zagadnienie relacji „Mistrz - Uczeń” i podkreśliła znaczenie wpływu osób cieszących się autorytetem na rozwój jednostki. Człowiek dążący do mistrzostwa nie może zapomnieć o bliźnich i ich potrzebach. Stąd też należy być empatycznym, wrażliwym na cierpienie innych i czynić dobro, pozostając przy tym wiernym swoim prze-

FOT. Z WYDZIAŁU

konaniami, wartościom i zasadom. Na drodze do mistrzostwa, którą podążamy całe życie, każde bolesne przeżycie może wzmocnić człowieka i dać impuls do rozwoju. W tym miejscu prelegentka przedstawiła audytorium koncepcję założonej przez nią Fundacji Black Butterflies - „której misją jest niesienie nadziei i pomocy osobom chorym nowotworowo i przewlekle w przechodzeniu przez chorobę do zdrowia i/lub spełniania marzeń, aby dawać świadectwo obecności piękna i mocy we wnętrzu człowieka”. W celu realizacji tego założenia projektantka otworzyła ośrodek „Dom Życie” z siedzibą w Zielonej Górze, w którym - przy ścisłej współpracy m. in. z Instytutem Psychologii Uniwersytetu Zielonogórskiego - udzielane będzie wsparcie osobom potrzebującym i ich rodzinom.

Wystąpienia studentów w pierwszej części konferencji rozpoczęła Klaudia Oświęcimska - studentka II roku psychologii referatem Coaching psychologiczny jako mistrzostwo. Zaprezentowała różne ujęcia definiowania oraz rozumienia coachingu. Przedstawiła także znaczenie i rolę trenera, coacha, który w swej pracy zmierza do ukształtowania rozmowy, która przyniesie korzyści drugiej osobie w sposób nawiązujący do uczenia się i rozwoju. Prelegentka podkreśliła, że niekiedy wady da się również wykorzystać w adekwatny sposób i na potwierdzenie tych słów cytowała Milтона Eriksona - „I zawsze pamiętaj, że jesteś kimś wyjątkowym. Jedyne, co musisz zrobić, to pozwolić innym zobaczyć, że taki jesteś.” Na zakończenie wystąpienia studentka przedstawiła zakres działalności Koła Naukowego Coachingu Psychologicznego UZ.

Kolejny referat Trzy ścieżki mistrzostwa: Lux, Tenebra i Center wygłoszony przez studentkę II roku filologii polskiej Elżbietę Wanclaw-Chtopik poruszył problem ustalenia materii mistrzostwa, tego co mistrzostwem jest oraz co stanowi o doskonałości i korzyściach w relacji „mistrz - uczeń”. W odniesieniu do prac niemieckich opisała pojęcie Boga jako mistrza Tenebra (ciemność) i Szatana jako mistrza Lux (światło), którzy stoją w ścisłej od siebie opozycji, gdzie Tenebra reprezentuje tradycje oraz spokój, a Lux bunt. Korzystając z wierzeń greckich, rzymskich i etruskich opisała trzeci rodzaj mistrzostwa, jakoby oderwany od dwóch wcześniejszych - model Charona czy Center oparty na procesie samoinicjacji i samodoskonalenia.

W trzecim wystąpieniu Spóźnione mistrzostwo Krzysztof Łoziński, doktorant w Instytucie Politologii UZ zaprezentował wybrane aspekty drogi dochodzenia do mistrzostwa. Inspirował do podjęcia próby zostania mistrzem w wybranej przez siebie dziedzinie bez względu na wiek, stan zdrowia oraz sytuację życiową. Wskazywał, iż osiągnięcie mistrzowskiego poziomu można w pewnym sensie zaplanować, niemniej jednak dotarcie do celu jest zależne od wielu czynników, za które w znacznej mierze odpowiedzialni jesteśmy my sami, a nie losowe przypadki.

Sesję przedpołudniową zamykał wykład gościnny, prezes Lubuskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Kobiet BABA, dr Anity Kucharskiej-Dziedzic. Uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z założeniami stowarzyszenia oraz różnorodnymi działaniami mającymi na celu wszechstronne wspieranie kobiet w różnych sytuacjach życiowych. Stowarzyszenie BABA, będące „organizacją kobiet dla kobiet” oferuje pomoc psychologiczną, prawną i prozdrowotną oraz poradnictwo dla ofiar przemocy i przestępstw.

Po przerwie kawowej, sesję popołudniową rozpoczął wykład Mistrza - pochodzącej z Zielonej Góry aktorki, Sandry Staniszewskiej, która już na wstępie charyzmą i otwartością przyciągnęła uwagę słuchaczy. Prelegentka wskazywała, iż w pracy zawodowej stara się uczyć od najlepszych i znalazła już grono mistrzów na swojej artystycznej drodze. Zielonogórzanka opowiadała z ogromną szczerością i zaangażowaniem o doświadczeniach, jakie zdobywała przebywając w towarzystwie najlepszych reżyserów (Krystiana Lupy, Maji Kleczewskiej). Kolejno nawiązując do 6 reguł sukcesu (z ang. 6 rules of success) autorstwa Arnolda Schwarzeneggera, przedstawiła swoją drogę do mistrzostwa, którą wytrwale podąża. W dalszej części wykładu wywiązała się żywa dyskusja odnosząca się do specyfiki pracy aktora i związanych z nią trudności. Pojawiły się pytania, czy droga do mistrzostwa nie dezawuuje aktora jako człowieka, gdyż poświęcenie, praca nad każdą nową rolą, wyzwania, zmiana środowisk czy też miejsca zamieszkania mogą mieć negatywne implikacje. W tym miejscu aktorka zwróciła uwagę, że „jeśli jesteś dobrym człowiekiem, to każdy - mały czy duży sukces, popularność i nagrody pozwolą być tylko jeszcze lepszym człowiekiem. Chyba, że jesteś zazdrosnym, narcystycznym i zadufanym w sobie człowiekiem”. W trakcie rozważań nad mistrzostwem opowiadała o znaczeniu, jakie zarówno w życiu prywatnym jak i zawodowym, mają miłość oraz poczucie bliskości. Na zakończenie prelegentka pokazała projekcję z performancem Mariny Abramovic, w którym to miłość zwycięża i rujnuje wszystko, kruszy wręcz świat i zamierzone cele.

Następnie Katarzyna Kijowska, studentka II roku psychologii, w prezentacji *Pierwszy głos* starała się odpowiedzieć na pytanie, czy każdy może być mistrzem, czy tylko nieliczni? Swoje rozważania rozpoczęła od nawiązania

do Michała Anioła i jego mistrzowskiej „udręki i ekstazy”, o której pisał Irving Stone. Przechodząc kolejno do mistrzostwa w aktorstwie i sporcie przeszła do rozstrzygnięcia, czy mistrzostwo jest pojęciem elitarnym czy egalitarnym. W nawiązaniu do trudnej profesji sędziego, jaką się trudni, mówiła o tym, co jest w niej „pod togą”. Uznając, iż istnieje swoiste uniwersalne rozumienie mistrzostwa niezależne od tego, jaki kostium przyjdzie w życiu założyć - togę, czy fartuch pielęgniarki. Stąd też według prelegentki mistrzostwo nie łączy się z rywalizacją, a być mistrzem nie musi oznaczać być lepszym od innych. W celu osiągnięcia mistrzostwa w życiu wystarczy uważnie wsłuchać się w siebie. W ciszy, skupieniu i samotności, nieustannie zadawać sobie pytanie: kim jestem i jaka jest moja droga? Zadaniem jest rozpoznać wśród wielu innych swój własny głos i podążać za nim. Receptą na szczęście ma być życie w zgodzie ze sobą, ze swoim wewnętrznym głosem, który powinien być pierwszy wśród innych. Szczęście zaś, powinno rozumieć się jako pewien stan równowagi, a nie permanentny stan euforii czy podekscytowania.

Drugim wystąpieniem pt. *Improwizacja jako klucz do sukcesu Adam Bleszyński* - student dziennikarstwa wprowadził słuchaczy w fascynujący świat kabaretu i stand-up. Opowiadał o sztuce prezentacji i występów publicznych, snuł opowieści o specyfice życia artysty i trudach, z jakimi zmagają się na drodze do mistrzostwa.

Bohdan Marchewko, student przebywający na UZ w ramach Programu Erasmus, swój referat *Droga do mistrzostwa! Dlaczego nie chcemy walczyć o rezultat?* rozpoczął cytując słowa filozofa Sokratesa: „Poznaj samego siebie”. Zdaniem prelegenta zrozumienie znaczenia sentencji wybitnego filozofa jest zależne zarówno od samoświadomości człowieka, jak i znajomości otaczającego go świata.

Ostatnim wystąpieniem w ramach konferencji była prezentacja doktorantki z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Lucyny Majewskiej, która podjęła temat Człowiek słusznie dumny - mistrz czy pozer? Zagłębiając się w poszukiwania odpowiedzi na tytułowe pytanie, prelegentka rozważała: czym jest mistrzowanie, jakie cechy powinien przejawiać mistrz, by być za takiego uważany, aby stanowił dobry przykład, autorytet godny naśladowania. Wysznuła wnioski, iż mistrzowanie to postawa, która realizuje pewne wyznaczone cnoty, a poprzez ich realizację człowiek staje się doskonały. Z mistrzowaniem wiąże się także swoista godność i duma, rozumiana jako pewność i wartość siebie, którą Arystoteles określa mianem uzasadnionej dumy (gr. megalopsychia). Człowiek słusznie dumny jest wielkoduszny i zachowuje „złoty środek” dzięki temu, że jest taki, jaki powinien być, gdyż uważa, że zasługuje na to, czego istotnie jest godzien. Konkludując swoją wypowiedź, podążając za Tadeuszem Kotarbińskim, autorka podkreśliła, że należy

wyróżniać się poczuciem wartości, słuszną dumą, jednak przy tym wszystkim być sobą. Droga do mistrzowania to przede wszystkim umiłowanie mądrości - warto myśleć o tym, co się robi i jak się robi.

Mistrzyni Ewa Minge i Sandra Staniszevska po zakończeniu wykładów zostały uhonorowane statuetkami „Projekt: Mistrz”. Komitet naukowy złożony ze studentów, wykładowców i Mistrzów wybrał najlepsze wystąpienia nagradzając je statuetkami „Impuls Mistrza”.

Za wyjątkiem wykładów zaproszonych gości i wystąpień studentów w trakcie konferencji odbyły się dwie dyskusje panelowe oraz spotkania z przedstawicielami komitetu naukowego, które udzielało uczestnikom wskazówek merytorycznych odnoszących się do podejmowanego przez nich aspektu. W ramach konferencji odbył się warsztat „Podróż:

ZYCIE”, który poprowadziła mgr Magdalena Kolańska z Instytutu Psychologii UZ, w ramach którego uczestnicy podjęli próbę odnalezienia odpowiedzi na pytanie: „Jak odnaleźć swoje marzenia?”. Studenci mieli okazję zapoznać się z technikami wyznaczania celu, poznać swoje bariery i przeszkody, jakie towarzyszą im na drodze samodoskonalenia.

Podsumowując konferencję, dyrektor Instytutu Psychologii, prof. Tatiana Rongińska wyraziła słowa uznania i podziękowania dla przybytych gości oraz wszystkich osób zaangażowanych w organizację zarówno ze strony studentów, kół naukowych, jak i pracowników Instytutu Psychologii.

Maria Miłkowska
Instytut Psychologii

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Międzynarodowa konferencja naukowa *I Zielonogórskie Spotkania Konstytucjonalistów,* Zielona Góra 17-19 października 2016 r.

W dniach od 17 do 19 października 2016 r. pracownicy Katedry Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego mieli zaszczyt gości przedstawicieli nauki prawa konstytucyjnego z Polski i Europy, w ramach *I Zielonogórskich Spotkań Konstytucjonalistów*. Tematem przewodnim spotkania - w zamierzeniu organizatorów inauguracyjnego cykl - były *Aktualne problemy referendum*, a wydarzenie miało rangę konferencji międzynarodowej. Przewodnictwo komitetu naukowego objął Dziekan WPiA prof. dr hab. dr h.c. multi Bogusław Banaszak. W skład komitetu organizacyjnego weszli: dr Justyna Michalska (przewodnicząca), dr Anna Feja-Paszkiewicz, dr Piotr Kapusta, dr Nina Leśniak-Niedbalec, mgr Anna Chodorowska.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał JM Rektor UZ prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński, a w imieniu organizatorów gości powitał prof. Bogusław Banaszak. Wśród pierwszych, powitalnych wystąpień znalazły się wystąpienia: sędziego Sylwestra Marciniaka (zastępcy przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej) i Janusza Kubickiego (Prezydenta Miasta Zielona Góra). Pierwszego dnia konferencji odbyły się dwie sesje plenarne (I sesja inauguracyjna, II sesja plenarna), którym przewodniczyli prof. dr hab. Dariusz Górecki i prof. dr hab. Mariusz Jabłoński. Wśród referentów znaleźli się prof. UW dr hab. Małgorzata Masternak-Kubiak, która przedstawiła wystąpienie pt. *Rola sądu administracyjnego w procesie zarządzania referendum lokalnego*; dr Maciej Serowaniec, który zaprezentował referat *Klasa polityczna wobec instytucji referendum* napisany wspólnie z prof. dr hab. Zbigniewem Witkowskim; prof. dr hab. Mariusz Jabłoński, który przedstawił wystąpienie pt. *Efektywność referendum ogólnokrajowego w Polsce - analiza konstytucyjnoprawnego modelu instytucji*; prof. UWM dr hab. Dorota Lis-Staranowicz, której tematem wystąpienia był *Tryb przyśpieszony w ustawie o referendum lokalnym*. Pierwszy dzień obrad zamknęła dyskusja, w której odniesiono się do kwestii podniesionych

w referatach. Następnie uczestnicy udali się na uroczystą kolację do zielonogórskiej Palmiarni.

Drugi dzień spotkania wypełniły liczne, zróżnicowane tematycznie sesje panelowe oraz III sesja plenarna. Panele toczyły się równolegle, dzięki czemu uczestnicy i słuchacze mieli możliwość wyboru problematyki budzącej ich największe zainteresowanie oraz czynnego włączenia się w dyskusję, która kończyła każdą z sesji panelowych.

Panel nr 1 poprowadzony został w języku angielskim, a przewodniczył mu mecenas Giuseppe Privitera. Referaty przedstawili: prof. Dr. Dr. h. c. mult. Heribert Koeck - *From rational through plebiscitary to irrational democracy*; prof. Emilio Castorina - *The Referendum in Italy and the constitutional reform*; dot. ssa Costanza Nicolosi - *Were the U.S. Framers Right in Rejecting Direct Democracy? Evidence from Europe*. Drugiemu, także anglojęzycznemu panelowi przewodniczyli prof. Ioan Ganfalean i dr Miruna Tudorascu. Re-

